

K VPLYVU ZASTAVENIA EXEKUČNÉHO KONANIA NA KONANIE O PODDLŽNÍCKEJ ŽALOBE

Účelom exekučného konania (v širšom ponímaní) je uspokojenie vymáhanej pohľadávky za súčasného zachovania nevyhnutnej ochrany práv povinného a tretích osôb. Formulačné poradie vyjadrenia cieľa exekučného konania nie je pritom náhodné. Pokiaľ by hlavným účelom a cieľom právnej úpravy núteného výkonu exekučného titulu nebolo uspokojenie vykonateľného a nerešpektovaného práva oprávneného, existencia vykonávacieho konania by nemala opodstatnenie a nebolo by zabezpečené reálne naplnenie práva na súdnu a inú právnu ochranu. Ochrana práv povinného a tretích osôb pri nútenom výkone exekučných titulov je prejavom právneho štátu a legitímnym produktom toho, že proces exekúcie je predmetom štátnej regulácie. Preto pri výklade procesných (ale aj hmotnoprávných) inštitútov týkajúcich sa vykonávacieho konania je v prvom rade potrebné posudzovať, či tento výklad umožňuje naplnenie účelu konania.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 394/2020 z 23. marca 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Prima banka Slovensko, a. s.**, Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Martin Škubla, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019 **boli porušené** základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019 **boli porušené** základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019 **zrušuje** a vec **vracia** tomuto súdu na ďalšie konanie.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **675,43 eur** (slovom šesťstosedemdesiatpäť eur a štyridsaťtri centov) a zaplatiť ich advokátskej

kancelárii Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Ústavnej sťažnosti sťažovateľky vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. februára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019, ako aj základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že 30. júna 2009 obchodná spoločnosť I., s. r. o., ... (ďalej aj „oprávnená“ alebo „žalobkyňa“), na základe notárskej exekučnej zápisnice spísanej notárkou J. B. 4. júna 2009 pod sp. zn. N 56/2009, Nz 18715/2009, NCRIs 18973/2009 podala súdnemu exekútorovi M. H. (ďalej len „súdny exekútor“) návrh na vykonanie exekúcie proti obchodnej spoločnosti K. s. r. o., ... (ďalej aj „povinná“ alebo „K.“), pre vymoženie pohľadávky v celkovej sume 1 081 289,24 eur.

3. Dňa 24. júla 2009 súdny exekútor pod č. EX 1164/09 vydal upovedomenie o začatí exekúcie ako aj príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, ktorým obchodnej spoločnosti V., a. s., ... (ďalej aj „právna predchodkyňa sťažovateľky“ alebo „banka“), prikázal, aby po doručení uvedeného príkazu zablokovala sumu vo výške pohľadávky oprávnenej na bankových účtoch povinnej vedených v banke.

4. Dňa 31. júla 2009 banka podala Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na vylúčenie peňažných prostriedkov, resp. pohľadávok z účtov z exekúcie vedenej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1164/09 (§ 55 ods. 1 Exekučného poriadku); vec bola vedená pod sp. zn. 35 Cb 101/2009.

5. Dňa 31. júla 2009 banka podala okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie pre jej neprípustnosť a návrh na odklad exekúcie; vec bola vedená pod sp. zn. 4 Er 504/2009.

6. Dňa 18. augusta 2009 súdny exekútor pod č. EX 1164/09 vydal exekučný príkaz a príkaz na úhradu trov exekúcie, ktorým banke prikázal, aby po doručení uvedeného príkazu z bankových účtov povinnej vedených v banke vyplatila sumu vo výške vymáhanej pohľadávky oprávnenej na bankový účet súdneho exekútora. Uvedený príkaz banka prevzala 18. augusta 2009.

7. Dňa 18. augusta 2009 banka opätovne podala okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie a návrh na odklad exekúcie.

8. Povinnosť vyplývajúca z exekučného príkazu banky objektívne nemohla splniť v období od 30. júla 2009 do 21. apríla 2011, keď boli finančné prostriedky nachádzajúce sa na bankových účtoch K. zaistené na základe príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „prokurátor“), ktorý príkazom z 12. apríla 2011 zrušil v dôsledku zastavenia trestného stíhania za zločin poškodzovania veriteľa uznesením vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I.

9. Okresný súd uznesením č. k. 4 Er 504/2009 z 15. októbra 2009 návrh banky na odklad exekúcie a návrh banky na zastavenie exekúcie zamietol pre nedostatok aktívnej legitimácie banky. Krajský súd (bližšie neoznačeným rozhodnutím) uvedené uznesenie okresného súdu zrušil výlučne z dôvodu, že sa okresný súd nezaoberal otázkou možného postavenia banky ako záložného veriteľa. V dôsledku zastavenia exekúcie sa o uvedených návrhoch opätovne nerozhodovalo.

10. Okresný súd rozsudkom č. k. 35 Cb 101/2009 z 3. júla 2012 excindačnú žalobu banky zamietol z dôvodu, že „že navrhovateľ stratil vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu K. naliehavý právny záujem na určení tak, ako je predmetom tohto konania z dôvodu, že pohľadávky navrhovateľa, odporcu v rade 1 vrátane zabezpečenia pohľadávky navrhovateľa sa týmto stali predmetom možného popretia zo strany konkurzného správcu K.“, a súčasne preto, že „vyhlásením konkurzného konania na majetok úpadcu K. prišlo k zákonnému zastaveniu exekúcie v zmysle § 48 zákona o konkurze, čím sa prípadný výrok v zmysle podaného žalobného návrhu stal nevykonateľným“. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Cob 413/2012 z 26. februára 2014 rozsudok okresného súdu, pokiaľ išlo o vec samu, potvrdil ako vecne správny; z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že súdny exekútor zastavenie exekučného konania vedeného pod sp. zn. EX 1164/09 potvrdil.

11. Rozhodcovským rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie č. k. II/2010-5611 z 28. apríla 2011 (ktorý nadobudol právoplatnosť 20. mája 2011 a vykonateľnosť 23. mája 2011) bola banke priznaná pohľadávka proti K., ktorá vznikla z ich záväzkovo-právneho vzťahu na základe rámcovej zmluvy na uzatváranie obchodov s investičnými nástrojmi z 22. februára 2005 (ďalej len „rámcová zmluva“), v zmysle ktorej banka poskytovala K. investičné služby tak, ako ich definoval zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“).

12. Na základe návrhu banky na vyhlásenie konkurzu na majetok K. z 27. mája 2011, v ktorom uviedla, že na bankových účtoch K. sa k 27. máju 2011 nachádzajú finančné prostriedky v celkovej sume 1 179 810,90 eur, okresný súd uznesením č. k. 2 K 27/2011 z 13. júna 2011 zverejneným v Obchodnom vestníku 21. júna 2011 začal konkurzné konanie proti K. Okresný súd uznesením č. k. 2 K 27/2011 z 5. júna 2012 zverejneným v Obchodnom vestníku 12. júna 2012 vyhlásil konkurz na majetok K, ustanovil do funkcie správcu P. S. a vyzval veriteľov, aby v lehote 45 dní odo dňa vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky. Banka si v konkurze na majetok K. prihlásila svoju pohľadávku vrátane zabezpečenia. Žalobkyňa si v konkurze na majetok K. prihlásila pohľadávku v sume, t. j. 1 081 289,24 eur, bez osobitného zabezpečenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 Cbi 20/2012-250 zo 6. októbra 2015 určil, že pohľadávka žalobkyne (I.) prihlásená do konkurzného konania na majetok úpadcu K. v sume 1 081 289,24 eur, je v celom rozsahu zistená, čo sa týka výšky, dôvodu, vymáhateľnosti a poradia uspokojenia zo všeobecnej podstaty. Krajský súd uznesením č. k. 1 CoKR 23/2016-267 z 8. novembra 2016 uvedený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že správca konkurznej podstaty pohľadávku poprel v zákonnej lehote.

Okresný súd následne rozsudkom č. k. 3 Cbi 20/2012-349 zo 17. júla 2018 určil, že pohľadávka žalobkyne (I.) prihlásená do konkurzného konania na majetok úpadcu K. v sume 1 081 289,24 eur je v rozsahu 865 065,72 eur zistená, čo sa týka právneho dôvodu, výšky, vymáhateľnosti a poradia uspokojenia zo všeobecnej podstaty; vo zvyšnej časti (týkajúcej sa sumy 216 223,52 €) žalobu zamietol.

13. Dňa 9. júla 2012 žalobkyňa doručila okresnému súdu poddĺžnicku žalobu (§ 103 Exekučného poriadku), ktorou sa proti banke domáhala zaplata sumy 1 081 289,24 eur. Žalobkyňa tvrdila, že banka porušila povinnosti vyplývajúce z § 96 ods. 3 Exekučného poriadku, pretože po tom, ako jej bol 18. augusta 2009 doručený exekučný príkaz, nevyplatila sumu vo výške vymáhanej pohľadávky oprávnenej na bankový účet súdneho exekútora, ale finančné prostriedky vedené na bankových účtoch K. bezdôvodne zadržávala. Iné porušenie povinnosti bankou žalobkyňa v poddĺžnickej žalobe nenamietala. Žalobkyňa vychádzala zo skutočnosti, že banka v návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok K. z 27. mája 2011 uviedla, že na bankových účtoch K. sa k 27. máju 2011 nachádzajú finančné prostriedky v celkovej sume 1 179 810,90 eur, pričom vyhlásením konkurzu na majetok K. bolo exekučné konanie vedené súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1164/09 podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) zastavené.

14. Okresný súd rozsudkom č. k. 33 Cb 126/2012-436 zo 4. apríla 2016 poddĺžnicku žalobu žalobkyne zamietol, čo okrem iného odôvodnil tým, že do 22. júna 2011 nebolo zo strany okresného súdu právoplatne rozhodnuté o návrhoch banky z 31. júla 2009 a že v dôsledku začatia konkurzného konania proti K. nebola banka povinná vyplatiť žalobkyni pohľadávku z kolaterálových účtov K.

15. Krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 169/2016-471 z 31. mája 2017 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože podľa názoru krajského súdu sa okresný súd vôbec nezaoberal otázkou záložného práva banky a možného postavenia banky ako záložného veriteľa, čo treba posudzovať v súvislosti s konkurzným konaním proti K.

16. Okresný súd uznesením č. k. 33 Cb 126/2012-487 z 11. septembra 2017 rozhodol, že v predmetnom konaní bude pokračovať so sťažovateľkou.

17. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018 rozhodol, že z dôvodu porušenia povinnosti podľa § 96 ods. 3 Exekučného poriadku je sťažovateľka povinná zaplatiť žalobkyni sumu 1 081 289,24 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že okresný súd „vykonával vo veci dokazovanie oboznámením sa s návrhom, prednesom právneho zástupcu žalobcu a žalovaného, výpoveďami svedkov, listinnými dôkazmi, a to najmä podanou žalobou, vyjadreniami strán sporu, výpisom z Obchodného registra žalobcu, pôvodného žalovaného, právneho nástupcu žalovaného, spoločnosti K., exekučným spisom EX 1164/2009 (vedeným na Okresnom súde Bratislava I pod spisovou značkou 4 Er 504/2009), rámcovou zmluvou zo dňa 22. 12. 2005, zmluvami o kolaterálových účtoch, notárskou zápisnicou N 56/2009, Nz 18715/2009, rozsudkom Okresného súdu Bratislava I 3 Cbi/20/2012, rozhodcovským rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie zo dňa 28. 4. 2011, sp. zn. II/2010-5611, ako i ostatným spisovým materiálom“. Okresný súd zistil, že rámcová zmluva a jednotlivé zmluvy o bežnom účte boli uzatvorené podľa Obchodného zákonníka a zákona o cenných papieroch, že v Notárskom centrálnom registri záložných práv nikdy nebolo registrované záložné právo banky týkajúce sa pohľadávok medzi bankou a K. a že ani v rámci konkurzného konania na majetok K. banka neprihlasovala svoje pohľadávky s vyznačením

záložného práva. Okresný súd preto tvrdenie banky, že došlo k zriadeniu záložného práva v prospech banky a že banka je záložný veriteľ, vyhodnotil ako nepravdivé. Podľa názoru okresného súdu podanie excindačnej žaloby bankou 31. júla 2009 bolo zjavne predčasné, pretože banka v tom v čase nemala žiadnu splatnú pohľadávku voči K. Rozsudkom okresného súdu č. k. 35 Cb 101/2009 z 3. júla 2012 bola excindačná žaloba banky zamietnutá z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok K., čím banka stratila naliehavý právny záujem na určení, že pohľadávky na výplatu z kolaterálových účtov sú vylúčené z exekúcie. Po opätovnom vyhodnotení vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že banka nemohla podať žalobu o vylúčenie veci z exekúcie, keďže nedisponovala záložným právom k finančným prostriedkom na kolaterálových účtoch. Právnym následkom podania excindačnej žaloby nie je prerušenie exekúcie ani odklad exekúcie, resp. založenie aktívnej legitímácie banky na podanie návrhu na odklad exekúcie, preto banka mala jednoznačne plniť exekučný príkaz vydaný súdnym exekútorom a postupovať podľa § 96 ods. 3 Exekučného poriadku, čo však neurobila. Opačný záver by podľa názoru okresného súdu viedol k zmareniu účelu exekúcie, ktorým je včasné vymoženie pohľadávky oprávneného. Uvedené konanie banky okresný súd vyhodnotil ako zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu.

18. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd preskúmal rozsudok okresného súdu vrátane konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, v medziach dôvodov odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pričom dospel k názoru, že okresný súd zistil skutkový stav dostatočne, že na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, preto nebol daný zákonný dôvod na opakovanie alebo doplnenie dokazovania krajským súdom.

18.1 Krajský súd konštatoval, že v danom prípade bola rozhodnou otázkou, „či bola banka povinná vyplatiť v dôsledku exekúcie vedenej proti povinnému prikázaním pohľadávky z účtu v banke povinného peňažné prostriedky z účtu povinného žalobcovi ako oprávnenému“. Podľa názoru krajského súdu úspech žalobcu v konaní o poddĺžnickej žalobe závisí od toho, či sú splnené nasledujúce predpoklady: a) vznik práva oprávneného na vyplatenie peňažných prostriedkov na účte povinného, b) porušenie niektorej povinnosti banky, ktorú jej ukladá zákon v § 95 až § 99 Exekučného poriadku, c) reálne ukrátenie oprávneného postupom banky o vyplatenie súm, na ktoré by mal inak nárok, a d) príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti banky a reálnym ukrátením oprávneného zo strany banky.

18.2 Krajský súd dospel k záveru, že v danom prípade boli naplnené všetky predpoklady na úspešné podanie poddĺžnickej žaloby, v rámci ktorej sa žalobkyňa domáha proti sťažovateľke svojich nárokov na zaplatenie sumy, na ktorú by mala právo, ak by banka neporušila svoju povinnosť vyplývajúcu z § 96 ods. 3 Exekučného poriadku. Zo skutkového stavu veci zisteného okresným súdom vyplýva, že na účtoch vedených bankou v prospech K. sa v čase doručenia exekučného príkazu nachádzalo dostatočné množstvo finančných prostriedkov, banke teda nič nebránilo vo vyplatení vymáhanej pohľadávky spolu s trovami exekúcie. V danom prípade nebolo v rámci konania preukázané a ani sporovými stranami tvrdené, že by poukázaniu finančných prostriedkov z účtov povinného vedených bankou bránilo to, že by šlo o peňažné prostriedky, ktoré nepodliehajú exekúcii (§ 104 Exekučného poriadku) alebo sú z exekúcie vylúčené (§ 102 Exekučného poriadku). Podľa názoru krajského súdu sťažovateľka v danom prípade nepreukázala, že by mala v relevantnom čase k majetku K., ktorý podliehal exekúcii vedenej v prospech žalobkyne, právo, ktoré vylučuje, aby bol tento

majetok použitý k nútenému výkonu rozhodnutia, a teda nebola aktívne legitimovaným subjektom na podanie excindačnej žaloby ani na podanie návrhu na odklad exekúcie. Exekučný príkaz spĺňal všetky zákonné náležitosti, preto mala banka plniť povinnosti vyplývajúce z príslušných ustanovení Exekučného poriadku.

18.3 Pokiaľ sťažovateľka tvrdila, že finančné prostriedky boli viazané účelovo na účet kolaterálu, teda že nejde o peňažné prostriedky v dispozícii povinného, krajský súd dospel k záveru, že v danom prípade išlo o peňažné prostriedky, ktoré pri zmluvách o bežnom účte podľa § 708 a nasl. Obchodného zákonníka sú vo vlastníctve banky, avšak predmetom exekúcie prikázaním pohľadávky je vždy len pohľadávka povinného voči banke, ktorá tu bezpochyby v čase vydania exekučného príkazu, ako aj v čase zrušenia zaistenia zo strany prokurátora existovala.

19. Dovolanie sťažovateľky najvyšší súd uznesením č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019 odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

19.1 Najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľkou uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. a) CSP konštatoval, že obsah spisu nedáva podklad na záver, že súd nemal právomoc vec prejednať a rozhodnúť.

19.2 Podľa názoru najvyššieho súdu prípustnosť dovolania sťažovateľky nevyplýva ani z § 420 písm. e) CSP, keďže nesprávne obsadenie okresného súdu sťažovateľka nenamietala v prvoinštančnom konaní ani v odvolacom konaní.

19.3 Najvyšší súd uviedol, že rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu netrpia ani vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, pretože z ich odôvodnení je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa sporové strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov oba súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd, ktorý sa s právnymi závermi súdu prvej inštancie stotožnil. Pokiaľ ide o posúdenie splnenia predpokladov na úspešné podanie poddĺžnickej žaloby, krajský súd skutkové zistenia okresného súdu nijako nespochybnil. Krajský súd nemal dôvod dokazovanie zopakovať, a keďže nezistil existenciu podmienok na doplnenie dokazovania a na nariadenie pojednávania, nebol daný verejný záujem, rozhodol o veci bez nariadenia pojednávania, čo mu procesný kódex umožňoval.

19.4 Najvyšší súd ďalej uviedol, že sťažovateľkou vymedzená právna otázka súvisiaca s podaním excindačnej žaloby a návrhu na odklad exekúcie nebola pre rozhodnutie krajského súdu podstatná, keďže je bez právnej relevancie k posudzovanému prípadu. Judikát najvyššieho súdu R 48/2012 nepredstavuje rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého by sa odvolací súd odklonil pri riešení právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie v posudzovanom prípade, preto nemôže byť podkladom na vyslovenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

19.5 Ani vyriešenie právnej otázky, či má mať nezákonne vydaný exekučný príkaz prednosť pred zákonnými kvázi suspenzívnymi účinkami podaného návrhu na odklad, nebolo podľa názoru najvyššieho súdu rozhodujúce pre právne posúdenie danej veci, preto nemôže byť relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Okresný súd aj krajský súd dospeli k záveru, že žalobkyňa preukázala splnenie všetkých predpokladov na úspešné podanie poddĺžnickej žaloby podľa § 103 Exekučného poriadku. Žiadne zákonné ustanovenie neoprávňuje banku posudzovať, či je exekučný príkaz vydaný v súlade so zákonom, ani banku neoprávňuje odprieť plnenie na základe exekučného príkazu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opakovane tvrdí, že má, resp. jej právna predchodkyňa mala k peňažným prostriedkom, ktoré vedie na bankových účtoch K., právo vylučujúce exekúciu, tzv. kolaterál v prípade strát z forexových obchodov (§ 102 Exekučného poriadku), preto podala vylučovaciu žalobu a návrh na odklad exekúcie, čím nastali kvázi suspenzívne účinky zo zákona, a preto nemohla postupovať podľa exekučného príkazu. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že K. pri obchodovaní na medzinárodnom menovom trhu utrpela enormnú stratu, ktorú za ňu banka finančne vysporiadala z vlastných zdrojov, pričom finančné prostriedky vinkulované na kolaterálových účtoch K. mali byť použité výhradne (účelovo) na uspokojenie nárokov banky v zmysle rámcovej zmluvy. Až po vyhlásení konkurzu na majetok K. žalobkyňa podala poddĺžnicu žalobu o zaplatenie sumy 1 081 289,24 eur a zároveň si v konkurze prihlásila pohľadávku v sume 1 081 289,24 eur.

20.1 Sťažovateľka zastáva názor, že poddĺžnicu žaloba je spôsobom vedenia exekúcie, a tak je zo zákona vylúčené, aby sa o nej konalo a meritórne rozhodlo, ak bol na majetok K. vyhlásený konkurz. Počas konkurzu totiž nie je možné viesť zo zákona voči konkurznej podstate individuálne exekučné konanie. Tým sa poskytuje konkurznej podstate exekučná ochrana, tzv. absolútna exekučná imunita konkurznej podstaty. K vyhláseniu konkurzu na majetok K. došlo 13. júna 2012 a k podaniu poddĺžnickej žaloby až 9. júla 2012, avšak všeobecné súdy túto základnú právnu skutočnosť vôbec nezohľadnili. Preto sťažovateľka namieta, že súdy rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Nedostatok podmienky právomoci je neodstrániteľnou vadou konania, ktorú sú súdy povinné skúmať počas celého priebehu konania ex offo, preto mali povinnosť konanie o poddĺžnickej žalobe zastaviť. V nadväznosti na uvedené došlo zo strany všeobecných súdov k zásahu do práva sťažovateľky na zákonného sudcu, pretože zákonným sudcom mohol byť jedine sudca, ktorý prejednáva incidenčnú žalobu podanú žalobkyňou, v ktorej sa rieši jej údajná pohľadávka voči K. (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 3 Cbi 20/2012 a konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 1 CoKR 23/2016), ako aj sudca, ktorému by pripadla žaloba podaná správcom konkurznej podstaty, ak by bol toho názoru, že K. má pohľadávku voči sťažovateľke.

20.2 Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že krajský súd na rozdiel od okresného súdu za rozhodnú považoval otázku, „či bola banka povinná vyplatiť v dôsledku exekúcie vedenej proti povinnému prikázaním pohľadávky z účtu v banke povinného peňažné prostriedky z účtu povinného žalobcovi ako oprávnenému“, v súvislosti s ktorou prekvapivo skúmal, resp. právne posudzoval preukázanie štyroch predpokladov na dosiahnutie úspechu v sporovom konaní o poddĺžnickej žalobe, ku ktorým však sťažovateľke nedal možnosť sa vyjadriť. Uvedené pochybenie neodstránil ani najvyšší súd, ktorý navyše nesprávne konštatoval, že právne posúdenie danej otázky bolo (aj) obsahom odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Prekvapivým je aj to, že pre krajský súd sa stalo podstatné, že exekučný príkaz, ktorý bol vydaný súdnym exekútorom po podaní návrhu na odklad exekúcie, mal všetky náležitosti, nebol zrušený a bol záväzný, čím odobril nárok vyplývajúci z poddĺžnickej žaloby, avšak bez riadneho doplnenia dokazovania na nariadenom pojednávaní. Sťažovateľka krajskému súdu vytyka aj to, že odmietol riešiť ňou nastolenú právne relevantnú otázku, či kvázi suspenzívne účinky podaného návrhu na odklad exekúcie, ktoré nastávajú bez ďalšieho priamo zo zákona, bez ohľadu na to, či o podanom návrhu má súdny exekútor vedomosť, bránia vykonaniu exekučného príkazu.

20.3 Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľky arbitrárne, navzájom protirečivé, obsahujúce argumenty, ktoré si vzájomne odporujú.

20.4 Sťažovateľka v závere ústavnej sťažnosti uvádza, že na podklade napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018 (ako exekučného titulu) prebieha proti nej pred Okresným súdom Banská Bystrica exekučné konanie vedené pod sp. zn. 55 Ek 1189/2019. V rámci exekúcie vedenej súdnym exekútorom B. J. pod sp. zn. 322 EX 396/2019 bolo sťažovateľke zakázané nakladať s jej konkrétne vymedzeným majetkom, čo preukazuje upovedomením o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva zo 16. augusta 2019. Napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý kvôli odmietnutiu dovolania nerozhodol o návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu, tak boli porušené aj základné právo sťažovateľky vlastniť majetok a právo na ochranu majetku.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, vyjadrenie najvyššieho súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

21. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 394/2020-76 z 20. augusta 2020 ústavnú sťažnosť sťažovateľky prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

22. Na ústavnú sťažnosť sťažovateľky reagoval krajský súd listom č. k. 1 SprV/455/2020 z 23. septembra 2020, stotožniac sa v celom rozsahu s predloženým vyjadrením členky senátu I Cob konajúceho a rozhodujúceho v predmetnej veci, obsahom ktorého bolo zopakovanie dôvodov, ktoré krajský súd viedli k potvrdeniu rozsudku okresného súdu s dôrazom na to, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 252/2004, I. ÚS 50/2004) do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

23. Na ústavnú sťažnosť sťažovateľky reagoval aj najvyšší súd listom č. KP 3/2020-420, NoBs 93/2020 zo 17. septembra 2020, v ktorom rovnako zdôraznil, že podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 50/2004) právo na spravodlivý súdny proces neznamena právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, pričom rozhodnúť o tom, či sú splnené zákonom určené podmienky pre uskutočnenie dovolacieho prieskumu, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu.

23.1 Podľa názoru najvyššieho súdu konanie pred súdmi nižšej inštancie nebolo poznačené vadou zmatečnosti podľa § 420 písm. a) CSP. Účelom konania o poddĺžnickej žalobe je posúdenie, či je dlžník povinného povinný uhradiť oprávnenému určitú peňažnú sumu, ktorú by bol inak povinný uhradiť povinnému ako svojmu veriteľovi. Sťažovateľka účelovo tvrdí, že konanie o poddĺžnickej žalobe malo byť zastavené podľa zákona o konkurze, avšak neuviedla žiadne ustanovenie zákona o konkurze, z ktorého by mal predmetný záver vyplývať. Zo žiadneho ustanovenia zákona o konkurze nevyplýva povinnosť súdu zastaviť konanie

o poddlžníckej žalobe. Do úvahy by prichádzalo nanajvýš prerušenie predmetného konania podľa § 47 ods. 1 zákona o konkurze (v znení účinnom do 31. decembra 2019), čo obsahovo zodpovedná vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, avšak túto sťažovateľka v dovolaní neuplatnila.

23.2 Najvyšší súd uviedol, že námietku nesprávneho obsadenia súdu prvej inštancie sťažovateľka prvýkrát vzniesla až v dovolaní, preto ju v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 39/1993, 3 Obdo 4/2018, 3 Obdo 17/2019, 3 Obdo 59/2019 a 3 Obdo 37/2020) nebolo možné meritórne posudzovať v dovolacom konaní. Uvedený prístup najvyššieho súdu ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 534/2019 zo 17. decembra 2019 vyhodnotil ako ústavne súladný.

23.3 Podľa názoru najvyššieho súdu námietka sťažovateľky o prekvapivosti rozhodnutia krajského súdu nespĺňa kritériá prekvapivosti zakladajúce vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako ich definoval najvyšší súd v uznesení č. k. 3 Obdo 1/2019 z 26. februára 2019, ktorého závery ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 501/2019 z 3. decembra 2019 považoval za ústavne konformné. Tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd rozhodol na základe odlišného skutkového základu ako okresný súd, považoval predseda najvyššieho súdu za účelové.

23.4 Najvyšší súd napokon uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia dvoch otázok nastolených sťažovateľkou, preto nemohli založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

24. Ústavný súd o podanej ústavnej sťažnosti upovedomil žalobkyňu ako zúčastnenú osobu s tým, že má právo vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia, čo však neurobila. Podľa elektronickej doručky elektronický dokument bol zúčastnenej osobe doručený 13. septembra 2020 o 20:43:35.

III.4. Replika sťažovateľky:

25. Sťažovateľka v replike z 9. októbra 2020 uviedla, že vo vyjadrení krajského súdu chýba stanovisko k najpodstatnejšiemu problému konania a rozhodnutia v predmetnej veci, a to k nedostatku podmienky konania – právomoci, ktorá so sebou nesie celý rad právnych následkov. Krajský súd síce zopakoval dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku okresného súdu, avšak podľa názoru sťažovateľky sa k obsahu ústavnej sťažnosti vôbec nevyjadril.

26. Sťažovateľka kvituje, že najvyšší súd na ústavnú sťažnosť reagoval, hoci, ako uvádza, neočakávala, že uzná, že dovolanie nemalo byť zo strany najvyššieho súdu odmietnuté. Sťažovateľka je naďalej presvedčená, že vo veci konajúce súdy nesprávne vyhodnotili podmienku konania – právomoc, čo je ich základná zákonná povinnosť v každej fáze konania vrátane vykonávacej, pričom nedostatok uvedenej podmienky konania bráni súdu, aby o veci meritórne rozhodol. V predmetnom konaní nebolo sporné, že konkurz na majetok dlžníka bol vyhlásený pred podaním poddlžníckej žaloby. Podľa názoru sťažovateľky vedenie exekúcie proti dlžníkovi dlžníka, ktorý je v konkurze, je neprípustné. Aj v predmetnom konaní bolo treba dať jednoznačnú odpoveď na otázku, či môže právny poriadok pripustiť pravý opak konkurzu, t. j. individuálne uspokojenie jedného z veriteľov na úkor všetkých ostatných veriteľov dlžníka v čase vyhláseného konkurzu. Podľa najvyššieho súdu môže, keďže zákon o konkurze nikde výslovne nespomína, že konanie o poddlžníckej žalobe vedené podľa Exekučného poriadku

by sa malo po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka zastaviť. Takýto výklad však sťažovateľka považuje za formalistický, svedčiaci o bezradnosti vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, ktorých úlohou je, aby subsumovali skutkový stav pod správnu právnu normu, a nie aby hľadali, či skutkový stav je presne takto výslovne formulovaný v právnom poriadku. O nároku žalobkyne sa dá konať, ale len v medziach zákona o konkurze, ktorý vyslovene zakazuje pokračovanie v exekúcii, resp. jej iniciovanie. Sťažovateľka nikdy netvrdila, že na prejednanie poddĺžnickej žaloby je oprávnený incidenčný súd, lebo nie je oprávnený. Žiadny súdny orgán nie je oprávnený meritórne prejednať a rozhodnúť poddĺžnicu žalobu po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka. Takýto návrh je neprejednatel'ný a konanie sa musí zastaviť bez možnosti postúpiť vec inému súdu, čiže nemôže ísť o vadu nedostatku príslušnosti, ako sa snaží naznačiť najvyšší súd. Sťažovateľka uvádza, že do dovolacieho konania predložila viacero súdnych rozhodnutí, ktoré preukazovali, že konajúce súdy nemali právomoc vec decízne prejednať, keďže poddĺžnicia žaloba je priamo spätá s exekúciou, preto tento inštitút nemožno aplikovať po vyhlásení konkurzu, čo však dovolací súd prehliadol, inak by musel uznať, že jeho právny názor nebol správny. Sťažovateľka považuje uznesenie najvyššieho súdu za absolútnu potupu slovenských justičných orgánov s európsko-ludskoprávnym presahom a tvrdí, že najvyšším súdom zvolený arbitrárny prístup nie je naplnením jeho ústavnej povinnosti na spravodlivé súdne konanie.

27. Sťažovateľka na podporu svojich argumentov predložila nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 393/2012 z 12. decembra 2012, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu a Najvyššieho súdu Českej republiky.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

28. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

29. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019, ako aj základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019.

30. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

V.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

31. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sa ústavný súd musel zaoberať aj otázkou včasnosti podania ústavnej sťažnosti ako jednou z procesných podmienok jej prípustnosti. Vychádzajúc z § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej, ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, ústavný súd považoval dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti v danej veci za zachovanú.

32. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

33. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

34. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

35. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré vyústilo do jeho vnútornej rozpornosti, považuje ústavný súd, ako aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) za dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, súčasťou ktorého je nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu (III. ÚS 772/2016, rozsudky ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61, či vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91).

36. Sťažovateľka považuje napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018, ktoré boli vydané v konaní o poddĺžnickej žalobe, za navzájom protirečivé, vnútorne rozporné a arbitrárne, keďže oba sudy podľa jej názoru nerešpektovali, že exekučné konanie vedené súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1164/09 bolo podľa § 48 zákona o konkurze zastavené.

37. Keďže odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), ústavný prieskum zahŕňa aj rozsudok okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018.

38. Jedným zo spôsobov vykonania exekúcie na podklade exekučného titulu, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, je prikázanie pohľadávky [§ 63 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku]. Vzhľadom na predmet konkrétneho záväzkovoprávneho vzťahu exekúciu prikázaním pohľadávky možno vykonať prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok alebo postihnutím iných majetkových práv [§ 93 ods. 1 písm. a), b) a c) Exekučného poriadku].

39. Ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ustanovenia § 95, 96 ods. 3, § 97, 98 a 99, môže sa oprávnený na všeobecnom súde banky domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov (§ 103 Exekučného poriadku).

40. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd v konaní o poddĺžníckej žalobe reštriktívne vychádzal z toho, že účelom exekúcie je včasné vymożenie pohľadávky oprávneného.

41. V širšom ponímaní je však účelom exekučného konania uspokojenie vymáhanej pohľadávky za súčasného zachovania nevyhnutnej ochrany práv povinného a tretích osôb. Formulačné poradie vyjadrenia cieľa exekučného konania nie je pritom náhodné. Pokiaľ by hlavným účelom a cieľom právnej úpravy núteného výkonu exekučného titulu nebolo uspokojenie vykonateľného a nerešpektovaného práva oprávneného, existencia vykonávacieho konania by nemala opodstatnenie a nebolo by zabezpečené reálne naplnenie práva na súdnu a inú právnu ochranu. Ochrana práv povinného a tretích osôb pri nútenom výkone exekučných titulov je prejavom právneho štátu a legitímnym produktom toho, že proces exekúcie je predmetom štátnej regulácie. Preto pri výklade procesných (ale aj hmotnoprávných) inštitútov týkajúcich sa vykonávacieho konania je v prvom rade potrebné posudzovať, či tento výklad umožňuje naplnenie účelu konania... „Pokiaľ ide o konkrétny zákaz nakladať s majetkom (inhibitorium in concreto), konkrétny majetok povinného sa v exekučnom konaní stáva predmetom exekúcie vtedy, ak je postihnutý spôsobom exekúcie, ktorý zvolil súdny exekútor svojím rozhodnutím (upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie). K zvoleniu konkrétneho spôsobu vykonania exekúcie dochádza buď už v čase vydania prvotného upovedomenia o začatí exekúcie (ak v tom čase exekútor má vedomosť o konkrétnom majetku povinného a jeho zexekvovanie je opodstatnené), a teda konkrétny spôsob vykonania exekúcie je uvedený už v prvotnom upovedomení o začatí exekúcie, alebo súdny exekútor zvolí spôsob vykonania exekúcie neskôr v priebehu konania (až neskôr v priebehu konania dôjde k zisteniu majetku povinného, alebo až neskôr bude zexekvovanie daného majetku opodstatnené). Zákaz nakladať s konkrétnym majetkom je voči povinnému účinný (podobne ako pri všeobecnom zákaze nakladať s majetkom) dňom doručenia rozhodnutia, v ktorom je tento majetok (a zákaz) uvedený... Pokiaľ ide o prikázanie pohľadávky z účtu v banke, prípadne prikázanie inej peňažnej pohľadávky, postačuje identifikácia dlžníka povinného (t. j. banky, alebo dlžníka inej peňažnej pohľadávky) a aspoň druhového označenia právneho dôvodu vzniku pohľadávky povinného. Konkretizovanie pohľadávky nad rámec tohto vymedzenia je v konkrétnom prípade na jednej strane zbytočné (zexekvovanú pohľadávku je možné identifikovať), a na strane druhej proces prípadnej predchádzajúcej presnej identifikácie pohľadávky je zdĺhavý a vzhľadom na dynamiku týchto právnych vzťahov nereálny v stopercentnej miere. Podpora opačného názoru (t. j. podmieňovanie účinnosti inhibítoria úplne presnou identifikáciou pohľadávky – číslom účtu v banke, číslom faktúry a pod.) by predstavovala prílišný formalizmus a v niektorých prípadoch dokonca znemožnenie uspokojenia vymáhanej pohľadávky. Pri prikázaní pohľadávky z účtu v banke, aj pri prikázaní inej peňažnej

pohľadávky exekútor povinnému zakazuje nakladať s pohľadávkami len do výšky predmetu exekučného konania [§ 95 ods. 1 písm. b), § 106 ods. 1 písm. b) EP]. Nakladanie s pohľadávkami, prevyšujúcimi predmet exekúcie, preto nie je účinkami exekúcie dotknuté... Zexekvovanie konkrétneho majetku povinného vyvoláva pri niektorých spôsoboch vedenia exekúcie aj ďalší následok (arrestatorium), smerujúci k zákonom stanoveným tretím osobám. Tento následok vzniká doručením rozhodnutia súdneho exekútora (príkaz na začatie exekúcie určeným spôsobom) označenej tretej osobe a obsahuje právne povinnosti tretej osoby, splnenie ktorých je nevyhnutným predpokladom reálneho zabezpečenia exekúcií podliehajúceho majetku povinného. Podľa platnej právnej úpravy (resp. podľa právnej úpravy platnej v čase rozhodnom pre posúdenie veci, pozn.) sú takými tretími osobami platiteľ mzdy alebo iného príjmu [§ 66 ods. 1 písm. b) a § 89 ods. 1 EP], banka [§ 95 ods. 1 písm. a) EP], dlžník povinného [§ 106 ods. 1 písm. a) EP], osoba, voči ktorej má povinný tzv. iné majetkové právo (§ 113, 113a EP), obchodná spoločnosť alebo družstvo [§ 113b ods. 2 písm. b) a c) EP], centrálny depozitár cenných papierov (§ 131 ods. 1 EP) a orgán policajného zboru (§ 179a EP). Nesplnenie zákonom stanovených povinností tretej osoby je v stanovených prípadoch sankcionovateľné formou tzv. poddlžnickej žaloby zo strany oprávneného [Uvedené je možné pri exekúcii zrážkami zo mzdy a iných príjmov, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním inej peňažnej pohľadávky, postihnutím iného majetkového práva (avšak len v prípade, kedy súdny exekútor postupuje primerane podľa ustanovení o exekúcii prikázaním inej peňažnej pohľadávky) a exekúciou na obchodný podiel (v prípade, kedy doručením exekučného príkazu zaniká účasť povinného v obchodnej spoločnosti a de facto sa exekvuje nárok povinného voči spoločnosti na vyplatenie vyrovnacieho podielu, alebo podielu na likvidačnom zostatku). Vzhľadom na to, že ide o osobitný druh žaloby, je potrebné k vymedzovaniu okruhu pasívne legitimovaných osôb pristupovať reštriktívne; poznámka č. 28 citovanej publikácie]. Hoci to zákon výslovne ustanovuje len pri niektorých spôsoboch vykonania exekúcie, súčasťou arestatória je okrem povinnosti tretej osoby blokovať určitý majetok povinného aj strata práva povinného na dispozíciu s daným majetkom (strata práva na vyplatenie exekúciou podliehajúcej časti mzdy, exekúciou podliehajúcich prostriedkov na účte povinného, exekúciou podliehajúcej inej peňažnej pohľadávky, strata práva na vyplatenie vyrovnacieho podielu alebo podielu na likvidačnom zostatku, pozastavenie práva nakladať s cenným papierom atď.). V štádiu zabezpečenia majetku povinného je arestatorium v oboch jeho podobách potrebné považovať za dočasné obmedzenie povinného (pričom je treba znovu zdôrazniť, že ide o obmedzenie len do výšky predmetu exekučného konania, t. j. povinný naďalej voľne nakladá napríklad s prevyšujúcou časťou pohľadávky z účtu v banke a je mu vyplácaná nepostihnutá časť mzdy či iného príjmu). Zároveň ide o dočasné obmedzenie tretej osoby. V ďalšom procesnom postupe dôjde buď k vykonaniu exekúcie konkrétnym spôsobom (a teda z pohľadu povinného k definitívnej strate zexekvovaného majetku), alebo k zrušeniu zabezpečenia majetku a vráteniu dispozičných oprávnení povinnému. Vzhľadom na (nezriedka značný) časový odstup medzi vykonaním blokačných úkonov a reálnym vykonaním exekúcie je namieste posúdiť otázku pôsobenia arestatória a inhibitoria na majetok, ktorý povinný nadobudne po začatí exekúcie konkrétnym spôsobom.“ (k tomu Molnár, P. Arrestatorium a inhibitorium (budúceho) majetku povinného. UPJŠ v Košiciach. Právnická fakulta. STUDIA IURICIDA CASSOVIENSIA. ročník 2. 2014. číslo 2. s. 61 až 66).

42. Ústavný súd vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 392/2015, III. ÚS 157/2016 a II. ÚS 44/2016, v ktorých sa riešila otázka vplyvu zastavenia exekučného konania na konanie o poddlžnickej žalobe, pričom exekúcia bola vykonávaná prikázaním iných peňažných

pohľadávok podľa § 105 Exekučného poriadku, vyslovil právny názor, že ak poddlžník nevyplatí oprávnenému riadne a včas pohľadávku, má oprávnený možnosť vo vlastnom mene a na vlastný účet túto pohľadávku vymáhať, teda využiť tzv. poddlžnícku žalobu. Aktívnu legitimáciu na podanie žaloby získava oprávnený dorúčením exekučného príkazu na vyplatenie splatnej pohľadávky dlžníkovi povinného, pokiaľ k vyplateniu nedošlo, resp. v deň nasledujúci po jej splatnosti, ak nastala neskôr. Oprávnenému tak vzniká procesné oprávnenie na prijatie plnenia od poddlžníka na uspokojenie vlastnej pohľadávky. Povinný pritom naďalej zostáva veriteľom tejto pohľadávky, avšak právo ju žalovať prechádza na oprávneného. Z tohto dôvodu nedochádza z hľadiska hmotného práva k zmene veriteľa, teda nevzniká žiadny nový hmotnoprávny vzťah medzi oprávneným a poddlžníkom. Ústavný súd zdôraznil, že „konanie o tzv. poddlžníckej žalobe je klasickým sporovým konaním vedeným podľa tretej časti v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého však pre účastníkov konania vyplývali určité obmedzenia, keďže nie sú oprávnení v tomto konaní na všetky právne úkony, ktoré účastníkom konania v riadnom sporovom konaní prináležia, napr. oprávnený nemôže uzavrieť s dlžníkom taký zmier, ktorý by bol na úkor povinného, odpustiť zaplatenie pohľadávky či uplatniť úroky z omeškania. Zmyslom kladného rozhodnutia o poddlžníckej žalobe je, že oprávnený získa exekučný titul voči poddlžníkovi, proti ktorému nebol v pôvodnom exekučnom konaní v žiadnom právnom vzťahu. Ak je oprávnený v tomto konaní neúspešný, nemá to za následok zánik dlhu povinného.“. Ústavný súd v týchto veciach (pri výklade v tom čase platného a účinného § 92 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 109 ods. 1 Exekučného poriadku, pozn.) dospel k záveru, že „pokiaľ dôjde k zastaveniu exekučného konania z dôvodu uspokojenia pohľadávky oprávneného iným spôsobom ako splnením pohľadávky, v konaní o tzv. poddlžníckej žalobe stratí oprávnený aktívnu legitimáciu bez ohľadu na to, v akom štádiu sa uvedené konanie nachádza, a obnovuje sa v plnom rozsahu aktívna legitimácia povinného (veriteľa pohľadávky). Právoplatné uznesenie o zastavení exekučného konania tak možno v konaní o poddlžníckej žalobe považovať za právnu skutočnosť, s ktorou je spojený prechod práv a povinností z oprávneného (žalobcu) na povinného, tak ako to predpokladal § 92 ods. 2 a 3 OSP.“.

43. Na tomto názore nemení nič ani zmena právnej úpravy, keďže zmena strany sporu zostala v Civilnom sporovom poriadku zachovaná.

44. V náleze č. k. I. ÚS 393/2012 z 12. decembra 2012 (ZNaU 52/2013), ktorý sťažovateľka predložila na podporu svojich argumentov, ústavný súd judikoval, že: „Pokiaľ zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 47 ods. 1 ustanovuje, že súdne konanie sa prerušuje, táto procesná norma je prekážkou ďalšieho konania dovolacieho súdu, ktorý v dôsledku zákonného prerušenia konania nemôže vo veci ďalej konať a už vôbec nemôže vo veci meritórne rozhodnúť, a to ani vtedy, ak zistí, že dovolanie je dôvodné a je na mieste zrušiť rozhodnutie dovolacieho súdu. Subjektívna ne/vedomosť dovolacieho súdu o prerušení konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu je pritom rovnako právne irelevantná, keď účinok prerušenia konania nastáva objektívne nezávisle na poznaní tejto skutočnosti konajúcim dovolacím súdom. De lege lata pritom platí, že súd môže v prerušenom konaní pokračovať iba na návrh správcu, ktorý sa takto stáva dominus litis a jedine od jeho iniciatívy závisí prípadné pokračovanie v prerušenom konaní.“

45. V danej veci nebolo sporné, že obchodná spoločnosť K. mala v banke vedených viacero účtov uzatvorených podľa Obchodného zákonníka a zákona o cenných papieroch a že 9. júla 2012 žalobkyňa doručila okresnému súdu poddlžnícku žalobou, v ktorej tvrdila, že banka porušila povinnosti vyplývajúce z § 96 ods. 3 Exekučného poriadku, pretože po tom,

ako jej bol 18. augusta 2009 doručený exekučný príkaz, nevyplatila sumu vo výške vymáhanej pohľadávky oprávnenej na bankový účet súdneho exekútora, ale finančné prostriedky vedené na bankových účtoch K. bezdôvodne zadržovala. Krajský súd mal vedomosť o tom, že okresný súd uznesením č. k. 2 K 27/2011 z 5. júna 2012 zverejneným v Obchodnom vestníku 12. júna 2012 vyhlásil konkurz na majetok K., ustanovil do funkcie správcu P. S. a vyzval veriteľov, aby v lehote 45 dní odo dňa vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky.

46. Krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018 nezohľadnil žalobkyňou tvrdenú skutočnosť, že vyhlásením konkurzu na majetok K. bolo exekučné konanie vedené súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1164/09 podľa § 48 zákona o konkurze zastavené.

47. Skutočnosť, že exekučné konanie označené v bode 46 bolo zastavené, predstavovala jeden z dôvodov, pre ktorý okresný súd rozsudkom č. k. 35 Cb 101/2009 z 3. júla 2012 excindačnú žalobu banky zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Cb 413/2012 z 26. februára 2014 rozsudok okresného súdu, pokiaľ išlo o vec samu, potvrdil ako vecne správny; z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že súdny exekútor zastavenie exekučného konania vedeného pod sp. zn. EX 1164/09 potvrdil. V konaní o poddĺžnickej žalobe krajský súd v rámci vyhodnotenia vykonaného dokazovania (aj rozsudkom okresného súdu č. k. 35 Cb 101/2009 z 3. júla 2012) vychádzal iba z toho dôvodu, „že navrhovateľ stratil vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu K. naliehavý právny záujem na určení tak, ako je predmetom tohto konania“, pričom prehliadol aj zistenie okresného súdu v konaní o excindačnej žalobe, že banka si svoju pohľadávku uplatnila vrátane zabezpečenia, ktoré je predmetom tohto konania, a sám konštatoval, že banka po vyhlásení konkurzu na majetok K. prihlásila „svoju nezabezpečenú pohľadávku“.

48. Na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú. Ak v konaní o výkon rozhodnutia alebo v exekučnom konaní už došlo k speňaženiu majetku podliehajúceho konkurzu, avšak výťažok ešte nebol vyplatený oprávnenému, výťažok sa stáva súčasťou príslušnej podstaty a trovy konania sú pohľadávkou proti príslušnej podstate; ak je oprávneným veriteľ zabezpečenej pohľadávky, výťažok exekútor alebo iný vymáhajúci orgán vyplatí veriteľovi zabezpečenej pohľadávky do výšky jeho zabezpečenej pohľadávky, ako keby konkurz nebol vyhlásený (§ 48 zákona o konkurze).

49. V tejto súvislosti právna teória (napr. Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 477 – 482) uvádza: „Po vyhlásení konkurzu nie je možné individuálne uspokojovanie pohľadávok veriteľov z majetku, ktorý podlieha konkurzu. Z týchto dôvodov na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie. Konanie o výkon rozhodnutia a exekučné konanie, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa jeho vyhlásením ex lege zastavujú (v dôsledku začatia konkurzného konania došlo k ich prerušeniu). Exekučný súd teda nemôže rozhodovať o zastavení konania, pretože by zastavoval konanie, ktoré je skončené (zastavené) a de iure už neexistuje. V spise sa môže doložiť rozhodnutie o vyhlásení konkurzu na majetok povinného z Obchodného vestníka a prípadne vykonať úradný záznam o právnych dôsledkoch tohto rozhodnutia. Tieto právne dôsledky postihujú nielen majetok úpadcu, ale aj majetok tretích osôb, ak tento podlieha konkurzu, ako napríklad majetok tretích osôb, ktorý zabezpečuje záväzky úpadcu, majetok, ktorý tretie osoby nadobudli na základe neplatných právnych úkonov, a pod. Pri absolútnej neplatnosti nadobudnutý majetok tretie

osoby nenadobudnú do vlastníctva. Povinným v exekučnom konaní bude vždy dlžník (úpadca). V dôsledku zastavenia konania je súdny exekútor povinný vydať upovedomenie o zastavení exekúcie. Ak v týchto konaniach došlo k speňaženiu majetku podliehajúceho konkurzu, avšak výťažok ešte nebol vydaný oprávnenému, výťažok sa stáva súčasťou príslušnej podstaty. Získaný výťažok je súčasťou podstaty ex lege momentom vyhlásenia konkurzu, teda zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku, za predpokladu, že nebol vydaný oprávnenému. Správca je povinný tento výťažok vymáhať, ak nebude vydaný do podstaty. Trovy konaní o výkon rozhodnutia alebo exekučného konania, ak výťažok bol vydaný do príslušnej podstaty, sú pohľadávkou proti tejto podstate (všeobecnej alebo oddelenej).“

50. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v rozpore s ústavným imperatívom konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), v danej veci konal a meritórne rozhodol vtedy, keď vzhľadom na účinky vyhlásenia konkurzu na majetok K. uznesením okresného súdu č. k. 2 K 27/2011 z 5. júna 2012 zverejneným v Obchodnom vestníku 12. júna 2012 bolo exekučné konanie vedené súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1164/09 ex lege zastavené. Krajský súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní sťažovateľky nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

51. Námietka sťažovateľky o vnútornej rozpornosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu je preto opodstatnená.

V.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

52. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd na rozdiel od okresného súdu za rozhodnú považoval otázku, „či bola banka povinná vyplatiť v dôsledku exekúcie vedenej proti povinnému prikázaním pohľadávky z účtu v banke povinného peňažné prostriedky z účtu povinného žalobcovi ako oprávnenému“, v súvislosti s ktorou prekvapivo skúmal, resp. právne posudzoval preukázanie štyroch predpokladov na dosiahnutie úspechu v sporovom konaní o poddlžníckej žalobe, ku ktorým však sťažovateľke nedal možnosť sa vyjadriť. Prekvapivým je aj to, že pre krajský súd sa stalo podstatné, že exekučný príkaz, ktorý bol vydaný súdnym exekútorom po podaní návrhu na odklad exekúcie, mal všetky náležitosti, nebol zrušený a bol záväzný, čím odobril nárok vyplývajúci z poddlžníckej žaloby, avšak bez riadneho doplnenia dokazovania na nariadenom pojednávaní. V tomto postupe krajského súdu sťažovateľka vidí porušenie jej práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

53. Ústavný súd vzhľadom na záver uvedený v bode 50 tohto nálezu konštatuje, že v danom prípade nebol dôvod, aby krajský súd takúto otázku riešil, ani dôvod, aby skúmal exekučný príkaz.

54. V prípade, ak by exekučné konanie nebolo ex lege zastavené, krajskému súdu nič nebránilo, aby vo už svojom skoršom rozsudku č. k. 1 Cob 169/2016-471 z 31. mája 2017, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-436 zo 4. apríla 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uviedol, vyriešenie akej právnej otázky je v danom prípade podstatné, resp. že treba preskúmať exekučný príkaz, a v tomto smere dal okresnému súdu jednoznačné inštrukcie, ako má doplniť dokazovanie. Keďže to krajský súd neurobil, pričom sám nezopakoval

a nedoplnil dokazovanie, aj túto námietku sťažovateľky ústavný súd vyhodnotil ako opodstatnenú.

V.3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

55. Je pravdou, že ústavný súd stabilne judikuje, že právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho (I. ÚS 18/2020). Uvedeným však nie je dotknutá právomoc ústavného súdu chrániť fyzické osoby alebo právnické osoby pred takými zásahmi do ich základných práv alebo slobôd, ktoré sú z ústavného hľadiska neoprávnené a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

56. Procesné podmienky predstavujú zákonné, objektívnym právom stanovené predpoklady, bez ktorých nemožno dospieť k rozhodnutiu vo veci samej. Súd je povinný skúmať procesné podmienky ex offi od začatia konania až do jeho skončenia kedykoľvek počas konania.

57. Vzhľadom na záver ústavného súdu prijatý vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (bod 52) ústavný súd konštatuje, že ani najvyšší súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom dovolaní sťažovateľky nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

58. Námietka sťažovateľky o arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je preto opodstatnená.

V.4. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

59. K porušeniu svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že na podklade napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018 (ako exekučného titulu) prebieha proti nej pred Okresným súdom Banská Bystrica exekučné konanie vedené pod sp. zn. 55 Ek 1189/2019. Kvôli odmietnutiu dovolania najvyšší súd napadnutým uznesením nerozhodol o návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu. V rámci exekúcie vedenej súdnym exekútorom B. J. pod sp. zn. 322 EX 396/2019 bolo sťažovateľke zakázané nakladať s jej konkrétne vymedzeným majetkom, čo preukazuje upovedomením o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva zo 16. augusta 2019.

60. Na základe uvedeného tvrdenia preukázaného obsahom spisového materiálu ústavný súd dospel k záveru, že medzi označenými právami sťažovateľky a napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu existuje taká príčinná súvislosť, ktorá zakladá porušenie týchto práv.

V.5. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

61. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

62. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že vzhľadom na zastavenie exekučného konania podľa § 48 zákona o konkurze krajský súd a najvyšší súd nemali právomoc meritórne rozhodnúť o poddĺžnickej žalobe.

63. Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011). Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch (Občianskom súdnom poriadku, resp. Civilnom sporovom poriadku) a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov. K týmto kritériám treba priradiť vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011). Za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

64. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľky nie je opodstatnená.

V.6. Záver

65. Na skutkovom základe uvedenom v častiach V.1, V.2 a V.4 ústavný súd podľa § 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že rozsudkom krajského súdu č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019 boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

66. Na skutkovom základe uvedenom v častiach V.3 a V.4 ústavný súd podľa § 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Obdo 73/2019 z 28. novembra 2019 boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 2 výroku nálezu), preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 3 výroku nálezu).

67. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

68. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

69. Úlohou najvyššieho súdu bude opätovne rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky, majúcej na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

70. Aj z čl. 2 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

71. Ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd nevyhovел (bod 5 výroku nálezu). Opačný záver ústavného súdu by bránil najvyššiemu súdu opätovne rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky (bod 70).

72. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 394/2020-76 z 20. augusta 2020 odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu č. k. 1 Cob 156/2018-726 z 18. apríla 2019 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 33 Cb 126/2012-539 z 21. júna 2018 do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

73. Odklad vykonateľnosti aj dočasné opatrenie zanikajú najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení (§ 131 zákona o ústavnom súde).

V.

Trovy konania

74. Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

75. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádza z § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak ods. 4 neustanovuje inak. Táto podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za I. polrok 2019 predstavovala sumu 1 062 eur.

76. Ústavný súd preto v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 675,43 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti a replika sťažovateľky) vykonané v roku 2020 v sume 177 eur za jeden úkon a tri režijné paušály v sume 10,62 eur za jeden paušál, plus 20 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 4 výroku nálezu).